

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 17 mars 1936 kl. 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nedsättning av avgiften för skatteinbetalning över postgiro vid skatteuppbörd i Stockholms stad.

Genom en den 28 februari 1936 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 137, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t besluta att, därest Stockholms stad åtager sig att erlægga de med anlitande av postgiro för skatteuppbörd i staden förbundna avgifterna, dessa avgifter skola tills vidare, intill dess Kungl. Maj:t anordledes förordnar, utgå i enlighet med i nämnda protokoll angivna grunder.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas följande.

I skrivelse den 25 februari 1936 har generalpoststyrelsen, med förmålan att överståthållarämbetet till Stockholms stadsfullmäktige avgivit förslag till omläggning av uppbördsväsendet i staden, gjort framställning i syfte att, därest för skatteuppbörden efter berörda omläggning kommer att anlitas postgiro, enahanda beräkningsgrunder beträffande avgifterna för inbetalade belopp skola få tillämpas som vid uppbörden av kronoskatt på landsbygden.

För närvarande sker skatteuppbörden i Stockholm genom särskilda uppbörds kontor utan särskild kostnad för skattebetalaren. Denne äger dock på egen bekostnad insätta skattebeloppet på vederbörligt postgirokonto. Enligt överståthållarämbetets nyssnämnda förslag skulle skatteuppbörden ske genom affärsbankerna och genom postverket över postgiro. Bankerna skulle för sitt därmed förenade arbete erhålla ersättning av staden med 5 öre för varje inbetalning, om denna ägde rum mellan kl. 9.30 f. m. och kl. 2 e. m. respektive, sommartid, kl. 1 e. m. men med 15 öre för varje inbetalning, som komme att ske kl. 6—8 å kvällarna, då ett 10-tal bankkontor under de tre sista dagarna av uppbördsterminerna skulle hållas öppna för ändamålet. Vid inbetalning av skatten över postgiro skulle däremot skattebetalaren själv erlægga vanlig avgift, utgörande 10 öre för högst 5 kronor, 15 öre för belopp överstigande 5 men ej 50 kronor samt 20 öre för högre belopp. Sistnämnda avgifter har överståthållarämbetet ansett av ekonomiska skäl icke kunna erläggas av staden.

Förenämnda beräkningsgrunder för ersättning till postverket för kronoskatteuppbörden å landsbygden innebära, att postverket såsom ersättning för mottagning i form av skattepostanvisningar och redovisning av uppbördsmedlen erhåller ett belopp per inbetalad skattepost, som motsvarar avgiften för medelbeloppet av samtliga å hela landsbygden inbetalade skatteposter, med avdrag av 5 öre. Den sålunda beräknade ersättningen betalas av statsverket med anlitande av det under sjätte huvudtiteln uppförda anslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser.

Generalpoststyrelsen har i sin skrivelse till en början anfört:

Ett ordnande av skatteuppbörden på sätt av överståthållarämbetet föreslagits skulle för den skattebetalande allmänheten innebära, att den skulle nödgas erlägga avgift vid användning av det ena av de till buds stående uppbördsorganen (postverket), medan däremot det andra organet (bankerna) skulle stå till förfogande kostnadsfritt. Då kommunerna i landet ordna sin skatteuppbörd till att ske över postverket (postgirot) — vilket blir alltmär vanligt — sker detta numera oftast så, att kommunerna åtaga sig att erlägga de därför utgående postavgifterna. Att överståthållarämbetet ändock icke vid avgivandet av nämnda förslag ansåg sig kunna föreslå, att Stockholms stad skulle åtaga sig att bestrida kostnaden för de skattelikvider, som komme att göras genom postverket, betingades uteslutande av kostnadsskäl. Även om en eventuell skatteuppbörd genom postverket naturligt nog ordnades till att ske över postgirot, det billigaste postala betalningssättet, komme postavgifterna att uppgå till icke oväsentligt högre belopp än den av bankerna betingade ersättningen. Antalet skatteposter i Stockholm har beräknats utgöra i runt tal 840,000. Därest samtliga dessa inbetaltes genom postverket och medelavgiften per post, lågt beräknat, antoges utgöra 15 öre, skulle staden hava att vidkännas en sammanlagd portokostnad av 126,000 kronor, vilket belopp väsentligt överstege den vid anlitande av bankerna uppkommande totalkostnaden.

Generalpoststyrelsen har vidare meddelat, att det vid de överläggningar under hand i ämnet, som under senaste tiden ägt rum mellan representanter för överståthållarämbetet och generalpoststyrelsen, framstått såsom ett önskemål, att sådana dispositioner kunde träffas, som för staden möjliggjorde att hänvisa allmänheten till skattebetalning genom postverket på samma villkor som genom bankerna. Enligt vad styrelsen närmare utvecklats (prop. sid. 3) skulle det både för de skattskyldiga och för postverket vara fördelaktigt, om skatteuppbörden genom postverket kunde ordnas på samma villkor för de skattskyldiga som skatteinbetalningen genom bankerna, således utan att särskild avgift behövde upptagas av de skattskyldiga. Enligt vad från överståthållarämbetets sida meddelats, skulle detta också låta sig göra, därest postens inbetalningsavgifter kunde i någon mån reduceras så att de icke allt för mycket överstege de avgifter, bankerna betingat sig. Härom anför styrelsen vidare:

Vid de undersökningar, som i anledning härav vidtagits, har generalpoststyrelsen kommit till den uppfattningen, att det under vissa i det följande närmare angivna omständigheter kunde anses befogat att för nu omhandlade likvider medgiva sådan modifiering i de vanliga avgiftsgrunderna, som på sin

tid vidtagits beträffande kronoskatteuppbörden å landsbygden, vilken uppbörd alltsedan 1918 ombesörjes av postverket. Berörda skatteuppbörd förmedlas av postverkets organ för postanvisningsrörelsen och skattebeloppen erläggas med användning av s. k. skattepostanvisningar. Vid postkontoren i samtliga residensstäder finnas under uppbördsstämorna anordnade särskilda s. k. skatteavdelningar, vilka handhåva redovisningen till länsstyrelsen av influtna kronoskattemedel. Ersättningen till postverket för mottagandet och redovisningen av uppbördsmedlen i fråga utgår emellertid icke med vanlig postanvisningsavgift utan beräknas på följande sätt. Det totala influtna skattebeloppet delas med antalet skattepostanvisningar, varigenom erhålles medelbeloppet per anvisning. Den avgift, sagda medelbelopp skulle draga jämlikt de vanliga avgiftsbestämmelserna, minskas med 5 öre och ersättningen till postverket beräknas för samtliga skattepostanvisningar efter denna reducerade postanvisningsavgift.

Den reducering av postanvisningsavgiften, som sålunda medgivits beträffande kronoskattepostanvisningar — och vilken jämväl innebär en stor förenkling vid avgiftens beräkning — har motiverats med hänsyn till det mindre betungande arbete skattepostanvisningarna förorsaka postverket i jämförelse med andra postanvisningar. Medan postanvisningar i allmänhet utbetalas styckvis av postanstalterna, vilket tager stor del av kassatjänstemännens tid i anspråk, sammanföras skattepostanvisningarna länsvis till skatteavdelningen i residensstaden, som verkställer utbetalningen i samlad summa medelst beloppets insättning i riksbanken för vederbörande länsstyrelses räkning. Denna koncentring av utbetalningsförfarandet medför viss förenkling av arbetet.

Vad skatteuppbörden i Stockholm beträffar skulle denna, som förut nämnts, icke ske med anlitan av postanvisningsrörelsen utan över postgirot. Skattelikvidernas slutbehandling och beloppens redovisning och tillhandahållande åt uppbördsmyndigheterna komme därigenom att helt centraliseras (till postgirokontoret). Förutom den förenkling med avseende å de influtna skatte-medlens remittering och redovisning, som följer av postgiroförfarandet som sådant, skulle emellertid beträffande denna uppbörd, för så vitt densamma bleve av tillräckligt stor omfattning, vinnas arbetsbesparing även i samband med själva inbetalningen å postanstalterna. Genom förekomsten å en och samma ort av skatteinbetalning i så stor skala, som det här kunde bliva fråga om, skulle nämligen rörelsen få en utpräglad karaktär av stordrift, vilket skulle erbjuda möjlighet för postverket att genom maskinella och liknande anordningar rationalisera arbetet och nedbringa omkostnaderna. Härtill kommer att, enär inbetalningen praktiskt taget i sin helhet komme att ske å den ort, där postgirokontoret är beläget, all befordran av inbetalningskort m. m. skulle bortfalla.

För belysande av uppbördens omfattning må nämnas att antalet skatteinbetalningsposter i Stockholm, cirka 840,000, i det närmaste motsvarar en tredjedel av antalet kronoskatteinbetalningar å landsbygden. Av uppbörden i Stockholm har hittills endast en mindre del, omkring 10 %, inbetalats genom postverket. Vid dylik inbetalning har den skattskyldige haft att själv utskrive inbetalningskort (eller girokort) till vederbörande uppbördsmyndighet å beloppet samt att vid inbetalning å postanstalt erlägga stadgad avgift. Efter omläggningen av uppbördsförfarandet skulle vid respektive debetsedlar komma att fogas inbetalningsblanketter med ifyllda skattebelopp m. m., vilka kunde användas även vid inbetalning å posten. Denna förenkling i förening med kostnadsfri inbetalning kan förväntas få till följd att en väsentlig del av uppbörden komme att förmedlas av postverket.

För den händelse, fortsätter generalpoststyrelsen, att Stockholms stad åtog sig att bekosta skatteinbetalningen genom postverket samt postens andel i uppbörderna till följd därav skulle bli av den omfattning, att rörelsen i fråga kunde genom vidtagandet av särskilda anordningar förbilligas, ansåge styrelsen det skäligt, att för denna skatteuppörd medgäves samma reducering av avgiften som, enligt vad förut sagts, skett beträffande kronoskatteuppbörderna å landsbygden. För nedsättning av avgiften skulle således, anför styrelsen, erfordras dels en mera allmän anslutning från de skattskyldigas sida till denna betalningsform dels ock att rörelsen kunde av postverket ekonomiseras. Då det icke vore möjligt att i förväg bilda sig en bestämd uppfattning om dessa förhållanden, syntes det lämpligast, att reducering av avgiften medgäves endast under villkor att nyssnämnda förutsättningar visades vara för handen. Om riksdagens beslut i ämnet gäves denna innebörd, säger styrelsen, syntes böra överlåtas åt Kungl. Maj:t — eller åt styrelsen — att med ledning av den uppkommande trafikens storlek och övriga omständigheter avgöra, huruvida reduceringen skulle tillämpas eller icke. I praktiken syntes böra förfaras så, att reduceringen från början medgäves försöksvis och att därefter någon tids erfarenhet avvaktades rörande verkningarna av det nya uppördssystemet. Visade det sig därvid, att skatteförmedlingen genom postverket bleve av så stor omfattning, att erforderlig kompensation för portonedsättningen kunde ernås genom en förbilligad drift och att nedsättningen sålunda vore förenlig med postverkets ekonomiska intressen, borde densamma bibehållas. I motsatt fall skulle försöksanordningen upphöra.

För egen del har *departementschefen* anfördt:

»Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har överståthållarämbetet av kostnadsskäl ansett sig icke kunna föreslå Stockholms stadsfullmäktige, att staden skall bestrida kostnaden för skatteuppörd över postgiro. Skattebetalarna skulle alltså, därest överståthållarämbetets förslag angående skatteuppbörderna i Stockholm genomföres, vid anlitande av postgiro för skatteinbetalningen nödgas erlægga den för sådan inbetalning stadgade avgiften, varierande mellan 10 och 20 öre alltefter skattebeloppets storlek.

I syfte att möjliggöra för skattebetalarna att, liksom vid inbetalning genom affärsbankerna, utan särskild kostnad erlægga skatt över postgiro har generalpoststyrelsen nu föreslagit sådan nedsättning av avgifterna för ifrågavarande inbetalningar, att Stockholms stad skulle kunna påtaga sig att betala även kostnaden för skatteuppbörderna genom postverket. Styrelsens förevarande förslag avser icke, att ersättningen till postverket skulle nedbringas till den av affärsbankerna godtagna ersättningen av i regel 5 öre per inbetalat belopp. Styrelsen har ansett sig böra stanna vid att föreslå, att ersättningen i fråga, i anslutning till vad som gäller vid kronoskatteuppbörderna å landsbygden, skulle för varje skattepost uppgå till den vanliga avgiften för en inbetalning, som motsvarar medeltalet av de inbetalade skatteposterna,

med avdrag av 5 öre. Om exempelvis medeltalet av uppburna skattebelopp överstiger 50 kronor, skulle staden till postverket erlægga en ersättning av (20—5) 15 öre per skattepost. Styrelsen har förutsatt, att avgiftsminskningen skulle till en början vidtagas försöksvis och bibehållas endast om den för postverket visade sig ekonomiskt motiverad.

Med hänsyn till vad generalpoststyrelsen anfört och då styrelsens förslag från statens synpunkt torde vara godtagbart, vill jag för min del biträda detsamma. Enär det nya uppbördsförfarandet, därest beslut härom fattas, förutsatts skola vinna tillämpning redan instundande höst och stadsfullmäktige i Stockholm, för fattande av beslut i fråga om stadens åtaganden beträffande uppbördskostnadernas bestridande, torde böra äga möjlighet att bedöma storleken av den ersättning, som vid anlåtande av postgiro för skatteuppbörd skall utgå till postverket, torde av årets riksdag böra utverkas bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta om tillämpning av den av generalpoststyrelsen föreslagna avgiftsnedläggningen. Lika med generalpoststyrelsen förutsätter jag, att berörda nedsättning skall bibehållas endast om den befinnes förenlig med postverkets ekonomiska intressen.»

Enligt vad utskottet inhämtat har Kungl. Maj:t genom beslut den 28 februari 1936 (finansdepartementet) tillsatt en kommitté med uppdrag att verkställa utredning och avgiva förslag rörande sättet för debitering, uppbörd och indrivning av utskylder samt folkbokföringens ordnande jämte därmed sammanhängande organisatoriska och andra frågor. Enligt chefens för finansdepartementet uttalande till statsrådsprotokollet i nämnda ärende syntes vid denna utredning frågan om sammanförande av den kommunala skatteuppbörden och dess överlämnande till statliga uppbördsorgan böra tagas till behandling i första hand.

Av utredningen i ärendet framgår, att den ifrågasatta avgiftsnedläggningen avses att vara en försöksanordning, som skall träda i tillämpning vid genomförandet av den av överståthållarämbetet föreslagna omläggningen av uppbördsväsendet i Stockholms stad. Såväl generalpoststyrelsen som departementschefen har förutsatt, att nedsättningen skall bibehållas endast om den befinnes förenlig med postverkets ekonomiska intressen. Med hänsyn härtill och då förslaget, såsom departementschefen framhållit, från statens synpunkt torde vara godtagbart, finner sig utskottet kunna tillstyrka att det av Kungl. Maj:t begärda bemyndigandet lämnas av riksdagen. Härvid förutsätter emellertid utskottet, att den förenämnda, av Kungl. Maj:t den 28 februari 1936 tillsatta kommittén tager under närmare omprövning, huruvida skatteuppbörden — ej blott den statliga utan även den kommunala — i övriga delar av landet lämpligen må kunna anordnas på enahanda sätt som nu föreslagits för Stockholms stad.

Utskottet.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 137.

Stockholm den 17 mars 1936.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bårg i Katrineholm, Jönsson, Wahlmark, Nilsson i Landeryd, Hjalmarsson, friherre Lagerfelt, Olsson i Närlinge, Nylander i Stockholm, Olsson i Gävle, Ericson i Boxholm, Anderson i Norrköping, Berg i Karlskrona, Löfvander, Larsson i Örbyhus, Werner i Hultsfred, Blomquist, Brännström i Skellefteå, Ljunggren och Mårtensson.
